

Πιστοποίηση Προϊόντων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης (πρότυπα AGRO 2): εξελίξεις και προοπτικές

Μαρία Σπέντζου,
Προϊσταμένη Τμήματος Επιβλέψης Ιδιωτικών Φορέων
✉ Προδιαγραφών

Ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, στο πλαίσιο υλοποίησης των στρατηγικών κατευθύνσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και ως αρμόδιος φορέας για τη σύνταξη/έκδοση προδιαγραφών-προτύπων στον τομέα των αγροτικών προϊόντων και τροφίμων, έχει εκπονήσει τα πρότυπα AGRO 2, που περιγράφουν απαιτήσεις για την εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση είναι μια εναλλακτική της συμβατικής, φιλοπεριβαλλοντική μέθοδος παραγωγής, η οποία σπριζεται στην ορθολογική χρήση όλων των εισροών της καλλιέργειας, τη μείωση της χρήσης χημικών σκευασμάτων και την ελεγχόμενη εφαρμογή καλλιεργητικών επεμβάσεων, με στόχο την παραγωγή ασφαλών αγροτικών προϊόντων πιστοποιημένης ποιότητας, την προστασία των παραγωγών, των καταναλωτών και του περιβάλλοντος.

Μέχρι σήμερα πλήθος γεωργικών εκμεταλλεύσεων εφαρμόζουν την Ολοκληρωμένη Διαχείριση και πιστοποιούνται από αναγνωρισμένους (με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων) και διαπιστευμένους ιδιωτικούς Φορείς Πιστοποίησης, ενώ ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των προδιαγραφών μέσω επιθεωρήσεων στους Φορείς Πιστοποίησης, στις πιστοποιημένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις και στην αγορά.

Ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ λαμβάνοντας υπόψη:

- τις εξελίξεις στον τομέα των αγροτικών προϊόντων
- την εμπειρία από τη μέχρι σήμερα εφαρμογή των προτύπων AGRO 2
- τις απαιτήσεις των επιχειρήσεων και γεωργικών εκμεταλλεύσεων του κλάδου
- την ανάγκη βελτίωσης, απλούστευσης καθώς και επέκτασης των προδιαγραφών στην υπόλοιπη αλυσίδα παραγωγής και
- την ανάγκη ανάδειξης και προώθησης των παραγόμενων προϊόντων μέσω της πιστοποίησής τους

προέβη στην επεξεργασία του συνόλου των απαιτήσεων των προτύπων της σειράς AGRO 2, με σκοπό την ουσιαστική αναθεώρησή τους καθώς και την εκπόνηση νέων προδιαγραφών.

Το έργο αυτό υλοποιήθηκε με τη λειτουργία ειδικής Τεχνικής Επιτροπής στην οποία συμμετείχαν κατά τρόπο αντιπροσωπευτικό εκπρόσωποι των εμπλεκόμενων παραγωγικών φορέων, φο-

ρέων πιστοποίησης, δημόσιων υπηρεσιών, συλλογικών οργάνων κ.λπ., ακολουθώντας διεθνείς κανόνες τυποποίησης με ενιαία, ομοιόμορφα και πρωτίστως αξιόπιστη και διαφανή διαδικασία διασφαλίζοντας την ολιστική αντιμετώπιση όλων των θεμάτων και την αντικειμενικότητα των προδιαγραφών ως προς τη σύγκρουση συμφερόντων.

Το ανανεωμένο σήμα AGRO 2

Ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, μετά την ολοκλήρωση της εκπόνησης, της δημόσιας διαβούλευσης των νέων απαιτήσεων και της κοινοποίησής τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας Ε.Ε./2015/1535), ενέκρινε και δημοσιοποίησε νέες εκδόσεις των προτύπων **AGRO 2-1, 2-2, 2-3 και 2-4**, νέες **Κατευθυντήριες Οδηγίες** για την πιστοποίηση των προτύπων, νέο **σήμα πιστοποίησης AGRO 2**, καθώς και νέο **κανονισμό χρήσης σήματος και ενδείξεων** Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

Αναλυτικότερα, τα πρότυπα της σειράς AGRO 2 είναι τα κάτωθι:

AGRO 2-1: «Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος - Ολοκληρωμένη Διαχείριση στη Γεωργική Παραγωγή, Μέρος 1: Προδιαγραφή»

Το πρότυπο AGRO 2-1 καθορίζει τις απαιτήσεις για την οργάνωση και λειτουργία της γεωργικής εκμετάλλευσης, τη συνεχή γεωπονική παρακολούθηση, την ιχνηλασιμότητα και τους εργαστηριακούς ελέγχους των προϊόντων και την εκπαίδευση των παραγωγών

AGRO 2-2: «Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος - Ολοκληρωμένη Διαχείριση στη Γεωργική Παραγωγή, Μέρος 2: Απαιτήσεις για την εφαρμογή στη φυτική παραγωγή»

Το πρότυπο AGRO 2-2 εφαρμόζεται πάντα σε συνδυασμό με το AGRO 2-1 και περιλαμβάνει κανόνες για κάθε στάδιο της καλλιέργειας (λίπανση, άρδευση, φυτοπροστασία, συγκομιδή κ.λπ.). Οι παραγωγοί-μέλη της γεωργικής εκμετάλλευσης είναι υποχρεωμένοι να ακολουθούν τις οδηγίες του Επιβλέποντα-Γεωργικού Συμβούλου και να τηρούν αρχεία καταγραφών των πρακτικών που εφαρμόζουν, με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας και της

ασφάλειας των παραγόμενων προϊόντων και την προστασία του περιβάλλοντος.

AGRO 2-3: «Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος - Ολοκληρωμένη Διαχείριση στη Γεωργική Παραγωγή, Μέρος 3: Απαιτήσεις για την τυποποίηση/συσκευασία ή/και διάθεση στην αγορά προϊόντων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης»

Το πρότυπο AGRO 2-3 περιγράφει τις απαιτήσεις ως προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται οι επιχειρήσεις που παραλαμβάνουν προϊόντα που έχουν παραχθεί σύμφωνα με τους κανόνες της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, προκειμένου να τα τυποποιήσουν/συσκευάσουν και να τα διαθέσουν στην αγορά ως προϊόντα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης. Οι απαιτήσεις αυτές βασίζονται:

- στην τήρηση της ικνπλασιμότητας των προϊόντων (τα οποία έχουν παραχθεί σύμφωνα με τα πρότυπα AGRO 2-1 και 2-2) από την παραλαβή τους στην επιχείρηση, τη διαδικασία τυποποίησης/συσκευασίας τους μέχρι την παραγωγή και διάθεσή τους ως τελικά προϊόντα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης
- στην αποφυγή επιμόλυνσης και υποβάθμισης της ποιότητας των προϊόντων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης σε όλη την παραγωγική διαδικασία και τους χειρισμούς της επιχείρησης.

AGRO 2-4: «Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος - Ολοκληρωμένη Διαχείριση στη Γεωργική Παραγωγή, Μέρος 4: Απαιτήσεις για την εκκόκκιση ή/και διάθεση στην αγορά εκκοκκισμένου βάμβακος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης»

Το πρότυπο AGRO 2-4 περιγράφει τις απαιτήσεις ως προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται οι επιχειρήσεις που παραλαμβάνουν βαμβάκι που έχει παραχθεί σύμφωνα με τους κανόνες της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, προκειμένου να το εκκοκκίσουν και να το διαθέσουν στην αγορά ως εκκοκκισμένο βαμβάκι Ολοκληρωμένης Διαχείρισης. Οι απαιτήσεις αυτές βασίζονται:

- στην τήρηση της ικνπλασιμότητας του βάμβακος από την παραλαβή του σύσπορου βάμβακος (το οποίο έχει παραχθεί σύμφωνα με τα πρότυπα AGRO 2-1 και 2-2), τη διαδικασία εκκόκκισής του μέχρι την παραγωγή και διάθεση του εκκοκκισμένου βάμβακος (ίνα) ως τελικό προϊόν Ολοκληρωμένης Διαχείρισης
- στην αποφυγή υποβάθμισης της ποιότητας του βάμβακος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης σε όλη την παραγωγική διαδικασία και τους χειρισμούς της επιχείρησης.

Το i-AGRO

Παράλληλα με την εκπόνηση των παραπάνω προτύπων ξεκίνησε η δημιουργία ενός νέου **πληροφοριακού συστήματος** για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση με την ονομασία «**i-AGRO**», το οποίο στοχεύει στην αναβάθμιση της λειτουργίας του μηχανισμού ελέγχου και πιστοποίησης, ενισχύοντας τη διαφάνεια όλων των διαδικασιών και διευκολύνοντας την απλή και αποτελεσματική καταχώρηση και διαχείριση δεδομένων.

Αυτό το πληροφοριακό σύστημα, ως ψηφιακό «εργαλείο», θα επιτρέπει την ηλεκτρονική παρακολούθηση δεδομένων εφαρμογής και πιστοποίησης που τηρούνται από κάθε πιστοποιημένη γεωργική εκμετάλλευση/επιχείρηση. Επιπλέον, θα περιέχει πληροφορίες σχετικά με την επιθεώρηση, τη δειγματοληψία και τα ευρήματα από τους εγκεκριμένους Οργανισμούς Πιστοποίησης και τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, παρέχοντας τη δυνατότητα εξαγωγής στατιστικών και άλλων στοιχείων βάσει αναζήτησης με συγκεκριμένα κρι-

τήρια. Μέσω του πληροφοριακού συστήματος θα χρησιμοποιούνται κοινές εκθέσεις επιθεωρήσεων, λίστες ελέγχου, πιστοποιητικά και άλλα έγγραφα, βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτό τις διαδικασίες πιστοποίησης και εποπτείας και διασφαλίζοντας την ισότιμη εφαρμογή των διαδικασιών από όλους τους εμπλεκόμενους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το i-AGRO θα υποστηρίζεται παράλληλα από τη λειτουργία μιας νέας καινοτόμου ηλεκτρονικής εφαρμογής για κινητά τηλέφωνα (smartphone), με την οποία θα επιτυγχάνεται η καταγραφή του πραγματικού χρόνου και τόπου (αγροτεμάχιο, εγκατάσταση) διεξαγωγής όλων των επιθεωρήσεων κάθε Φορέα Πιστοποίησης. Με την επεξεργασία των δεδομένων που θα συλλέγονται, θα είναι δυνατή η παρουσίαση αποτελεσμάτων χρησιμοποιώντας GIS ή άλλες τεχνολογίες, με τρόπο που να εξασφαλίζει και να ενισχύει την αξιοπιστία του μηχανισμού ελέγχου και πιστοποίησης.

Το i-AGRO ήδη έχει τεθεί σε πιλοτική εφαρμογή προκειμένου να δοκιμαστούν όλες οι λειτουργίες του και να γίνουν όλες οι απαραίτητες βελτιώσεις που θα εξασφαλίσουν τον καλύτερο σχεδιασμό του πριν την υποχρεωτική εφαρμογή του από τις πιστοποιημένες επιχειρήσεις, τους αναγνωρισμένους Φορείς Πιστοποίησης και τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.

Συνεργασία με το BCI

Επιπλέον, ιδιαίτερα στον τομέα του βάμβακος και στοχεύοντας στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του πιστοποιημένου βάμβακος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ προέβη σε συγκριτική αξιολόγηση (benchmarking) των προτύπων AGRO 2 με τις προδιαγραφές του διεθνούς Οργανισμού «Better Cotton Initiative (BCI)». Με την ολοκλήρωση της συνεργασίας αυτής, το πιστοποιημένο βαμβάκι AGRO 2 θα αναγνωρίζεται στις διεθνείς αγορές ως BCI βαμβάκι, διευκολύνοντας τις επιχειρήσεις του κλάδου (παραγωγούς-γεωργικές εκμεταλλεύσεις, εκκοκκιστήρια, επιχειρήσεις εμπορίας, κλωστήρια κ.λπ.) στην επίτευξη των επιχειρηματικών τους στόχων.

Τα επόμενα βήματα

Σε εξέλιξη βρίσκονται οι διαδικασίες για τη δημιουργία νέου προτύπου AGRO 2-5 που θα περιγράφει τις απαιτήσεις για τη «Μεταποίηση» των προϊόντων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης και κατά συνέπεια θα μπορεί η πιστοποίηση να φτάνει μέχρι την τελική συσκευασία μεταποιημένων προϊόντων, όπως το κρασί, το λάδι, η κομπόστα, ο πελτές, προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας κ.λπ.

Πληροφορίες: Τμήμα Επίβλεψης Ιδιωτικών Φορέων & Προδιαγραφών, Γενική Διεύθυνση Διασφάλισης Ποιότητας Αγροτικών Προϊόντων, Κουρτίδου 56-58 & Νιρβάνα, 111 45 Αθήνα, τηλ.: 2108392148, e-mail: mspentzou@elgo.gr